

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

Aniversarea de un an de la venirea la guvern a partidului național țărănesc

La 10 Noiembrie crt. se împlinește un an de la venirea la putere a partidului Național Țărănesc. Ziua de 10 Noiembrie va fi scrisă cu litere de aur în istoria neamului nostru, căci ea înseamnă desrădărire economică și emancipare politică de sub stăpânirea fanariotică-liberală. Ea este o zi de aducere aminte în care stăpânirea corupției și a finanței acaparatoare a fost răsturnată și înlocuită cu stăpânirea națiunii. Ziua de 10 Noiembrie înseamnă în istoria acestei țări: progres. Înfăptuirile actualului guvern în timp de abia un an dovedesc aceasta. Străinătatea apreciază și și deschide larg porțile spre a ne încopcia și pe noi în concertul economic al Europei și întregii lumi chiar.

Se căutăm deci să dăm acestei zi cuvenitul fast.

Sanctiuni pentru Lupeni.

Într'un recent consiliu de ministri guvernul s'a ocupat de chestia ciocnirii dela Lupeni. S'au găsit vinovați muncitorii greviști, autoritățile civile și militare. Principalul vinovat însă este Direcțiunea societății Lupeni. S'au luat măsuri pentru pedepsirea vinovaților. Pe lângă direcțiunea exploatărilor se va numi un comisar al guvernului.

Demonstrația averescană

Duminea trecută a avut loc la București marea adunare a grupării politice a dlui general Aăerescu. Au participat săteni, mai cu seamă din apropierea capitalei. S'a demonstrat în patru coloane, ș'a votat o moțiune din care reiese, ca'ntotdeauna incapacitatea guvernului și prin care se cere îndepărtarea lui pentru a veni... averescanii. Nici populația capitalei dar nici lumea politică nu s'a emoționat de aceasta manifestație, făcută în bună parte de oameni duși în capitală pentru afaceri personale.

Sfințirea bisericii din Buteni

Fruntașa comună Buteni va serba în ziua de 10 Noiembrie sfințirea bisericii nouă ort. ridicată în jurul căreia s'au produs atâtea discuții publice.

Admirabila și monumentală clădire se ridică în piața mare a comunei. Frumusețea acestui sfânt locaș și dragostea cu care credincioșii au sacrificat muncă și avut pentru ridicarea ei face deosebită cinste butenilor.

Pentru serbările de sfințire ce se vor oficia de P. S. Sa Episcopul Grigorie, a fost invitat și corul „Armonia” din Arad.

Nădejduim ca sfântul altar, ridicat întru mărirea Celui de sus, să aducă între oameni ceea ce de atâtea vreme însetoșează: pace și bunăînțelegere.

Tineri Români, înscrieți-vă în roata volnicilor!

După serbările centenarului

Fără îndoială, cei cari au făcut unirea bisericii ortodoxe din Ardeal cu biserica catolică, acum mai bine de 200 ani, s'au hotărât la acest pas determinanți fiind de împrejurări și diferite considerente. Prin împrejurări înțelegem presiunile exercitate de curtea imperială catolică din Viena și persecuțiunile celorlalte biserici cari aveau sprijinul principilor ardeleni. Diferitele considerente ar fi fost: împăcarea celor de sus cari nu priveau prietenește orientarea în spre Constantinopol a populației românești din aceste ținuturi. Cu atât mai mult nu, cu cât unitatea religioasă, a românilor de aici și de dincolo de Carpați, a făcut să prindă mai multă rădăcină ideea unității politice; cultura catolică, ce venea din occident, emancipa cu un ceas mai de vreme poporul român de sub stăpânirile străine; catolicismul popoarelor latine ademenea în spre aceeași confesiune și pe conducătorii poporului român, recunoscut descendent al poporului roman.

Au putut prea bine să existe și alte considerente, cum ar fi abundența drepturilor politice, subvențiunile bănești, avantajii personale, titluri de nobleță etc. etc. Nu cercetăm. Trebuie însă să fixăm că trecerea la catolicism a făcut clerul și numai în mică număr au luat parte la primul act și mireni.

Izbânda bisericii ortodoxe române din Arad, exprimată prin alegerea unui episcop rămân, și renumită acum 100 de ani, a fost o izbândă națională. Cei cari au format cadrele sărbătorii dela 26 Octombrie au cercetat scripte învechite, ne au înfățișat epoca care a

precedat marele eveniment, ne au procurat momente de profundă emoție și solemnă pietate, pronunțând numele marilor bărbați ai vremurilor. Moise Nicooră, Țichindeal, Diaconovici-Loga, sunt nume cari înmoaie genunchii, spre închinare, românului în inima căruia mai încolțește mândria originii și iubirea națiunii.

Acum o sută de ani trăiau pe aceste meleaguri bunicii și străbunicii noștri. Exploatați ca animalele, bătuți, chinuți, istoviți de robote grele, flămânzi, despoiați de avaturile lor, legați de glie, străbunii noștri și-au păstrat intactă originea, și-au păzit nealterat graiul, spre a le servi de mărturie a latinității lor. Nici o picătură de sânge străin n'a tulburat limpiditatea sângelui daco-roman. Nimic, nici ademeniri, nici amenințări, nici înfiorătoare săbii udate cu sânge din trupul lor, nu i au putut determina să și lapede origine, grai obiceiu și credință strămoșească, moștenită din bătrâni.

Dintre acești vajnici strămoși ai noștri s'au ridicat eminenții bărbați ai vremurilor de atunci, cari au sintetizat sentimentul național, dragostea de credință a poporului. Nu se putea avea esența excelentă fără substanța de calitate.

Se cuvenea deci să se aducă prinosuri și slăviri din partea urmașilor către înaintași, pentru înălțătoarele clipe de sărbătoare, prilejuite la 26 Octombrie, ziua Sf. Dumitru.

O spunem aceasta, din adâncă dragoste ce avem către poporul nostru de la care ne vin toate. A.

Serbările de aniversare a întâiului episcop român al Aradului.

În 26 Oct. cor. s'au defășurat cu toată strălucirea cuvenită împlinirea a lor 100 de ani dela așezarea lui Nestor Ioanovici în scaunul episcopesc al Aradului.

La ora 8 jum. s'a celebrat Sf. liturghie cu pontificarea P. Sf. Sale Părintelui Episcop Dr. Grigorie Comșa. La ora 10 Doxologia de mulțumită și Parastas pentru răposații episcopi ai Aradului, tot asemenea la Arad Gaiu s'a cântat Doxologia și parastas și predică ocazională ținută de către Dl. rector al Academiei Teologice Dr. T. Botiș.

La ora 12 s'a ținut în Sala mare a Palatului Cultural ședința festivă a adunării Eparhiale. Cuvântarea de deschidere a rostit o P. Sf. Sa Episcopul Grigorie, arătând situația politică și religioasă a Românilor pe vremea lui Nestor Ioanovici. Guvernul a fost reprezentat prin Dl. Ministru al cultelor. Dr. Aurel Vlad, care în cuvinte entusiaste aduce salutul Guvernului la aceste serbări de comemorare și arată

legătura indisolubilă dintre Stat și Biserică și rolul ortodoxiei în păstrarea naționalității noastre. P. Sf. Sa Episcopul Ciorogariu al Orăzii aduce salutul diecezei vecine a Bihorului. Mai vorbesc în numele Sf. Sinod Tit Simeodrea Târgovișteanu, Dr. V. Stan în numele mitropolitului dr. N. Bălan al Sibielui. Dl. Bogdan-Duică în numele Asociațiunei Astra, Dl. inspector Evuțianu în numele corpului didactic etc. etc.

La ora 6 p. m. părintele aseror Dr. Gh. Ciuhandu a ținut o conferință despre viața lui Nestor Ioanovici, iar corul „Armonia” sub conducerea maestrului Lipovan a executat artistic, bucăți bine alese din muzica noastră bisericăască.

Citiți și răspândiți
„Românul”

Cerc Cultural în com. Vărădia de Mureș

Cercul cultural al învățătorilor cu centrul în Vărădia, a ținut șezătoare în susnumita comună în ziua de 20/X a. c. Înainte de a face o dare de seamă despre acest cerc cultural, relev frumosul gest al învățătorilor cari în corpore au luat parte la Sf. Liturghie, ceea ce a produs deplină satisfacție bunilor creștini și preotului local, dovedind armonia ce există între biserică și școală. La Priceasnă Păr. inv. Tomuția ține o frumoasă predică, care este ascultată cu multă atenție de către credincioși. După masă la orele 2 începe desfășurarea programului, la care asistă un număr neobisnuit de poporeni în frunte cu C. S. Părintele Iosif Turcu. Primul ia cuvântul Păr. inv. I. Tomuția în calitate de Președinte. Prin cunoscutul talent oratoric, acest semănător al culturii și cuvântului Dumnezeu, dă povețe în diferite direcții țărănilor, apoi prin cuvinte frumoase relevă meritele „bătrânului far” al acestei comuni învățătorului Aurel Mircu, care timp de 40 de ani. a răspândit cultura și a dat cunoștințe folositoare sătenilor săi. Îndeamnă apoi poporul ai da toață stima și respectul cuvenit; Urmează instructiva conferință a inv. S. Neamțu „Despre cultura poporului român”, f. bine redată, totasemenea și disertația inv. I. Popa. „Despre importanța buruenilor”.

Fără nici o exagerare relevăm meritele și munca neincetată a Păr. inv. Ioan Tomuția care a desbrăcat haina materialismului, punându-se cu nădejde la muncă pentru întărirea neamului aducând lumină sufletelor ținute veacuri dearândul în bezna neștiinței, în demnându-le a și însuși cea mai puternică armă a timpurilor; „Cultura”. Părintele Ioan Tomuția luptă și pe teren religios pentru combaterea sectarilor, explicând poporului evanghelia aducând iilde frumoase din viața zilnică cari pentru popor au un efect edificator!

Lată un om care își înțelege frumoasa dar greaua misiune! Cinstea ce a primit-o prin alegerea sa de Președinte al cercului cultural este bine meritată! Rugăm pe bunul Dumnezeu să-i ajute și pe mai departe a răspândi și a semăna în sufletele poporului cuvântul Domnului, și cunoștințe folositoare pentru prosperarea neamului!

Programul ia sfârșit prin cuvântul de închidere al Președintelui care aduce lauda tinărului inv. Ștefan V. Pipia, care a știut primi atât de frumos colegii săi, și a pregătit atât de bine băeții într'un timp relativ scurt.

Dl. Pipia promite a fi un demn urmaș al inv. A. Mircu.

Poporul ovaționează, și, în cântecele corului local de „mult ani”, învățătorii se depărtează satisfăsuți că au contribuit câtuși de puțin la prosperarea neamului, și văzându-si sămânța aruncată în pământ bun!

Învățătorii cari au luat parte au fost: I. Tomuția, I. Ungurean. I. Popa S. Neamțu, Vasile Popa, Filimăn Popa D. Oprean, S. Pipia, Ceciu. T. S. D.

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a Județului Arad

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu . .	Lei 520—530—	per 100 kgr.
Orz . .	„ 320—	„ „ „
Ovăz . .	„ 320—	„ „ „
Porumb „	270—280.—	„ „ „

Vite nu s-au adus în obor din cauza boalei.

Lucrările la câmp.

Insemnările în deplină curgere. Sâmbătă și Duminică trecută a căzut o ploaie abundentă peste întreaga regiune, care a înmuiat la perfecție pământul secetos astfel că după aceasta s-a nșorât foarte mult lucrările de însemnare, afară de faptul că prin umezeală am fost salvați și de percolul ce ne amenința din partea șoarecilor cari făceau mari pagube în semănături.

Situația Comerțului nostru cu semănțe de trifoi și lucernă.

Recolta în semănță de trifoi și lucernă a fost anul acesta în regiune județului nostru atât de abundentă, că agriculturii mici din ținuturile unde se ocupă mai intensiv cu aceasta cultură, dispun de cca. 40—50 vagoane marfă de vânzare. Bucuria mare după recolta multumitoare ne o strică foarte repede prețurile de tot inferioare ce se oferă de Lei 12—18.— per kgr.

Cauza acestei scăderi la prețuri provine din faptul că în anul acesta în toate părțile lumii a fost recoltă bună, — în trifoi și lucernă, că casele mari se abțin dela cumpărări mai însemnate și în fine că tot comerțul cu aceste semănături este în mâna ailor 2-3 neguțatori cari dirigează comerțul pentru județul nostru după bunul lor plac.

Luând aceste în vedere Camera a intervenit la 28 Septembrie 1929 sub No. 3918 la Direcțiunea Generală a Indrumărilor Agricole pentruca Ministerul să facă cumpărările de aici de cantități de care are lipsă, având în vedere că, în vechiul regat să plănuie te o reînnoire a pășunelor și izlazurilor comunale. La fel am cerut ca Statul să instaleze în județ la noi o stațiune de

recuscu semănțe pentruca prin aceasta să putem usor în măsură să șicăm plasarea cantităților de semănțe de vânzare. La aceste intervenții am obținut dela Direcțiunea Generală a Indrumărilor Agricole răspuns negativ.

La aceasta, Camera noastră a hotărât să facă o nouă încercare la Minister, pentru a cărei rezolvire s-a angajat chiar Dl. Dr. Iustin Marsieiu Prefect al Județului și Președintele acestei Camere, care călătorind în zilele trecute la București va cerceta personal pe Dl. Ministru Ioan Michalache, ple dându-i situația în care se află în ziua de azi comerțul cu aceste semănțe, solicitând deodată dela Inaltul Minister concursul prețuit pentru a salva starea producătorilor mici în care au ajuns din cauza prețurilor scăzute.

Tot la acest loc ținem de bine a

Câteva date referitor la recolta mondială a porumbului.

Institutul internațional de Agricultură din Roma comunică următoarele date relativ le recolta mondială a porumbului pe anii 1929 în comparație cu aceia din 1928.

Din datele publicate mai jos reese că recolta mondială a porumbului pe anul 1929 este cu 56.4 Milioane măji metrice mai scăzută față de cea din 1928.

Scăderea se poate atribui producției Statelor Unite care a căzut cu cca

STATUL	Producția anului 1929 în mm. Milioane, mm.	Producția anului 1928 în mm. Milioane mm.
Statele Unite	623, 8 mm.	720.3 mm.
România	63. 8 „	27.6 „
Argentina	58. 9 „	77.7 „
Jugoslavia	40. 0 „	20.6 „
Bulgaria	7. 6 „	4.6 „
Cehoslovacia	2. 5 „	2.2 „
Canada	1. 5 „	1.3 „
Maroko	1. 5 „	1.7 „

Total 799. 6 mm. 856.0 mm.

Diracțiunea Camerei

aminti și faptul că pentru plasarea se mântelor de trifoi și lucernă am căutat legătură cu casa de băne. În urma mania de a ne aminti că nu ne așpit răspuns.

Se aduce la cunoștința agriculturorilor Camerei de Agricultură a Județului Arad că în ziua de 9 și 10 Noembrie 1929 a fost deschisă până cu data de 23-24 Noembrie 1929 în manejul Regulamentului I. Roșiori Arad Calea Aurel Vlaicu Vis-a Vis de Fabrica de Vagoane „Astra“.

Aviz.

Se aduce la cunoștința crescătorilor că expoziția Societății „Carierul“ pentru paseri și animale mici domestice va avea loc în ziua de 9 și 10 Noembrie 1929 a fost deschisă până cu data de 23-24 Noembrie 1929 în manejul Regulamentului I. Roșiori Arad Calea Aurel Vlaicu Vis-a Vis de Fabrica de Vagoane „Astra“.

Rugăm pe toți acei cari au exemplare frumoase de paseri, crescute prin ajutorul dat de către Camera în ultimii trei ani să participe necondiționat la aceasta expoziție.

100,— milioane Măji Metrice față de anul trecut.

România în schimb prin recolta abundentă din anul crt ocupă între toate statele din lume locul al doilea în ceea ce privește producția de porumb, a vând produs încă odată așa de mult ca anul trecut adecă 1928.

Ce influență va avea scăderea recoltei americane asupra formării prețurilor de pe piață este încă prea de timpuriu de a putea face orice combinație.

N. P.

Recenzie juridică.

„Dreptul penal al minorilor“

de Dr. Carol Nesselrode jurist de tribunal, cu grad de conferențiar la Curtea de Apel.

Acest manual de 382 pagini tratează dreptul penal, publicând toate articolele și procedura în legătură cu cauzele minorilor, și dezvoltă pe larg activitatea societăților de binefacere și a d. l. r. pzoții, învățători, profesori, avocați, medici, primpretori de plasa, primari, notari ca organe ale instanțelor minorilor.

Răsfoind paginile operei ne pare bine că vedem activitatea acelor doamne și domni, cari au lucrat și au dezvoltat o muncă uriașă pe terenul mântuirii minorilor, Ar fi dorit ca să ia pildă fiecare om cinstit spre a lucra în interesul societății și a omenirii, făcând parte din tabăra oamenilor morali și lucrând pentru ocrotirea și salvarea minorilor părăsiți și neglijați.

Lucrarea este indispensabilă fiecărui om cinstit și celui care se interesează de soarta copiilor orfani, iar experiențele judecătorului minorilor publicate, ne dau o incurajare și o indrumare cum să procedăm.

Manualul amintit mai sus este o valoroasă lectură bibliotecilor publice și școlare, făcând și o propagandă spre a atrage atenția celor în drept a supra chestiunilor vitale a societății și a viitorului națiunii.

Cartea se poate comanda atât dela autor Oradea, Bul. Ferdinand No. 50 B) cât și fiecare librărie. Prețul e 150 Lei.

Jurist.

Abonații ziarului nostru sunt cu stăruință rugați a plăti abonamentul. Costul abonamentului se va trimite pe adresa administrației ziarului.

Primăriile cari sunt în restanță cu plata inserațiilor comunale, întrucât n'ar plăti inserațiile, în timpul cel mai scurt, vor fi date în judecată.

Fleștocare tindr Român cu credință către Patrie, Tron și Partidul N.-Țărănesc întră în roata volnicilor.

Foiletonul nostru.

Activitatea băncilor noastre din trecut și azi

Când vorbim despre „băncile noastre“ înțelegem acelea bănci românești din Ardeal și Banat, cari au luat ființă în epoca de renaștere națională cu singurul scop, de a veni în ajutorul elementului românesc din aceste plaiuri și în special celor dela sate pentru a-i scăpa din ghiarele cămătărești a băncilor acăpărătoare ungurești și sătești. Primele dintre acestea bănci au fost: ALBINA, VICTORIA, TINIȘIANA, ARDELEANA, NÄDLÄCANA și multe alte din intreg ținutul locuit de români. Aceste institute bancare înființate numai cu capital românesc, — căci străinii, nici nu puteau să fie acționari, — au făcut posibil ca românii să și cum pere proprietăți și moșii dela stăpânii lor de ieri și am văzut multe moșii de afe grofilor ajunse în mâni românești. Prin acordarea de imprumuturi avân-

tajoase și pe termen lung de către aceste bănci, elementul românesc s'a înțărât foarte mult economiceste, căci datorații băncilor nu au fost exploatați, iar acționarii și depunătorii de capitaluri au beneficiat de un venit sigur, plătit lor ca dividend ori dobândă după depuneri. Dela înființarea băncilor noastre începe și viața economică a românilor din Ardeal, care cu timpul devine tot mai înfloritoare. Pentru aceasta conducătorii vechi ai bănciilor noastre merită toată recunoștința poporului român, căci decenii întregi au implinit cu mare cinste un rol atât de important în viața noastră națională și economică. Dar este și adevărat, că în fruntea acestor institute s'a aflat cei mai destoinici bărbați ai neamului nostru, cari apoi ajunși de un corp de elita de funcționari experți, au dezvoltat o ac-

tivitate aproape altruistă. A urmat apoi războiul mondial și aparatul acesta care a funcționat așa de bine în viața noastră economică, s'a descompus și în urma aceasta cele mai multe bănci și au pierdut orientarea sigură.

După război — înfăptuindu-se și marele ideal al neamului — toată lumea de aici s'a așteptat, ca băncile noastre să-și continue activitatea lor de mai nainte pe tărâmul economic. Aceasta așteptare a fost cu atât mai justificată, căci Banca Națională înființând sucursale și în Ardeal, a acordat băncilor noastre credite suficiente și cu o dobândă redusă, iar depunerile particularilor la bănci au crescut din zi în zi. Precum se vede, toate condițiunile au existat ca băncile noastre, pe lângă o conducere cinstită, să poată desvolta o activitate rodnică. Dar numai puține bănci au răspuns în mod cinstit acestor așteptări, căci — durere — la conducerea celor mai multe dintre acestea au ajuns elemente cu mai puține scrupule și foarte egoiste, cari apoi au părăsit calea bătută de înaintașii lor. Cei mai mulți seduși de vraja imbogă-

țirii prin incasarea de comisioane ve-roase, s'au avântat în totfelul de afaceri dubioase, preferindu-le pe acestea în loc de a acorda imprumuturi țărănilor noștrii, cari ofereau garanță sigură. Pentru scopul acesta au angajat directori specialiști de naționalitate străină, căci vezi bine, foștii funcționari români nu sunt destul de discreți. Acești „specialiști“ primiau salare ministeriale și o mare parte de participare la beneficii le era asigurată. Apoi a urmat dansul nebun al milioanei, cu cointerăsări, finanțări de totfelul de afaceri ocazionale propuse și înființate de orice oameni neserioși și cu o reputație dubioasă. Dar acționarii și deponenții naivi și neinițiați în machinațiunile acestor „capacități“ se vor întreba, cum se face că aceste institute incheiau bilanțul ani de-arândul cu un profit totuși mare, pe lângă toate că afacerile lor, în mare parte, erau rele și nu aduceau venite Aici apoi să afirmă, „genialitatea“ acestor specialiști, căci aceștia având contract pentru participare la beneficii, au avut tot interesul ca băncile să străte un profit cât mai

Politica externă.

Franța, Polonia și Ungaria

Într'un articol al directorului său pentru politica externă — de Jules Sauerweiu ziarul parisian „de Matin“ comentează importanța întrevederilor contelui Bethlen cu Aristide Briand, raportată la Mica Înțelegere, unde această întrevedere a dat loc la interpretări greșite. Ziarul amintit face o aspră lecție de morală politică Ungariei, care cu toată simpatia ce i se acordă de Franța, nu trebuie să uite faptele și greșelile conducătorilor. Și apoi dela simpatie până la concursuri de genul celor al lordului Rothermere, Mussolini și Grandi, e o depărtare ca dela cer la pământ. Un astfel de ajutor Ungaria nu va primi dela Franța nici odată pentru că Franța este trup și suflet pentru menținerea statului-quo-ului — ori pretenziunile Ungariei întese tocmai în acest punct — și pentru că Franța nici odată nu va întreprinde o acțiune care să atingă interesele foștilor și actualilor ei aliați.

È clar! Vor înțelege oare Ungurii?

o—o

Zilele trecute dl. Ministrul de externe al Poloniei — Aug. Zalesky — a făcut o vizită țării noastre. Cu această ocazie s-a semnat un tratat de amicitie și ajutor reciproc.

După cum era natural dl. Zalesky a făcut declarații presii din capitală. Faptul e natural. Însă având în vedere că dl. Zalesky a făcut în primăvara acestui an o vizită și la Budapesta, ziaristii lui au intrat cam privitor Polonia și guvernul polonez s-a vădit că vizuirea a Ungariei. La această întrebare dl. Zalesky a răspuns textual:

„Suntem hotărâți împotriva oricărei acțiuni revanșiste sau împotriva acțiunii care are ca scop să realizeze acest scop. Am tratat aceeași în toate împrejurările și asupra acestui punct cred că nu mai există nici o îndoială“.

Declarațiile prin caracterul lor categoric capătă o importanță capitală în politica internațională și vor răscoli multe resimțări în Budapesta.

Două atitudini, a două țări cu rol principal în viața politică a Europei vestice acționează Ungaria. Ambele ne privesc direct. Cu toate asigurările țărilor respective despre sentimentele lor față de noi, nu trebuie să stăm cu mâinile în sân, căci surprizele nu sunt excluse.

S. Miclea

D. Zalesky s'a reîntors în patria sa

Ministrul de externe al Poloniei, aliata României, care a reîntors săptămâna trecută vizita ministrului nostru de externe G. Mironescu, s'a reîntors în patria sa. Cei doi miniștri au făcut un schimb de telegrame de curtoazie.

Decorarea medicilor din Arad și județ.

În Monitorul Oficial a apărut înaltul Decret Regal No. 2878 din 14 August 1929 prin care au fost decorați următorii medici:

Steaua României în grad de ofițer. Dr. Albu Ștefan directorul școlii de moașe Arad. Dr. Schmidt I. Medic primar la Spitalul județean.

Popoviciu Iosif șef de serviciu la Inspectoratul X sanitar.

Steaua României în gradul de cavalier. Dr. Draia Ioan Medic de circumscripție Șiria., Dr. Kraus I. Medic la Spitalul județean, Dr. Grișu P. Medic de Circumscripție Nădlac.

Negru Emil farmacist șef la Inspectoratul X. sanitar.

„Coroana României“ în gradul de Comandor. Dr. Cosma D. medic inspector general Arad. Dr. Moldovan I. Medic director al spitalului județean.

„Coroana României“ în gradul de ofițer. Dr. Alămoreanu I. medic circumscripție Curtici, Dr. Benea D. medic C. F. R. Arad, Dr. Colbasi E. medic primar la Spitalul județean. Dr. Copăceanu P. medic primar la Spitalul județean, Dr. Coțoiu R. medic de circumscripție Săvârșin, Dr. Drăgan Al. medic la Spitalul județean, Dr. Frâncu Gh. medic de circumscripție Otlaca. Dr. Löwinger Ar. fost medic de Spital. Dr. Memetc D. medic șef al ambulatoriului, Dr. Muscau medic de circumscripție Chișineu, Dr. Olariu C. medic director al Azilului de Copii. Dr. Pleșă I. medic de circumscripție. Dr. Pop T. medic de circumscripție, Dr. Popoviciu A. medic C. F. R., Dr. Prodan I. medic șef al laboratorului, Dr. Radu Cornel medic director al Spitalului de Copii, Dr. Siartău P. Medic șef al sanatorului de tuberculoză, Dr. Vașian medic de circumscripție Ghiococ.

Tinărețul Chemarist din Arad, a hotărât ca chemariștii cu domiciliul în Arad să se întrunească săptămânal, în ziua de Marți, în localurile clubului Naț.-Tărănesc, la orele 20.

Prețul cerealelor și agricultorii

În anul acesta recolta cerealelor a fost pretutindenea abundență. Aceasta, de sine se înțelege, a cauzat scăderea prețului. Cererile ne însemnate, cât și prețul mici a cerealelor sunt privitye de mulți drept dezastru pentru producători. Aproape toate gazetele factori chemați și nechemăți se ocupă intensă de chestiunea actuală a comerțului de cereale. Născocesc și propun fel de fel de metode și remedii pentru îmbunătățirea prețului și mulțumirea agriculturilor. Între acestea ceje mai des rostite sunt creditul agricol eștin și înlesnirea transportului. Așa i. La imediata privire a situației, sub influența atâtor clevertiri mai ales, ghicim fără multă bătae de cap, că un credit eștin, ba chiar gratis și un transport înlesnic, cu taxe de tot reduse, incontestabil, ar folosi mult la trecerea prețului.

Să insistăm însă puțin asupra lucrului și să judecăm cu mai multă realitate situația. Să vedem ce anume este mai favorabil pentru plugarii român.

Se știe bine, că din totalitatea agriculturilor române, cel puțin 80% o constituie proprietari mici. Așeza, cari își lucrează ei înșiși pământurile lor. Din aceștia 10% posed 30-50 jug. cat., 20% câte 15-30 jug. cat. și restul de 50% posed sub 15 jug. cat. pământ arător. Deci din totalul agriculturilor, jumătate sunt plugari, cari numai că nu pot vândea de mai mare parte cumpără cerealele trebunțioase. Mu pomenim de celelalte clase consumătoare, ca funcționari, industriași, comercianți, muncitori și alții, a căror număr deasemenea este considerabil și cari cumpără la fel cereale, respective pâine și încă pe un preț de 120% mai scump ca al grâului. Afară de aceștia, 30% a agriculturilor cu câte 15-50 jug. pământ, nu vând cereale. Sau dacă au surplus, ei plătesc din el muncitorii în natură, cărora le este egal că primesc grâu sau contravaloarea lui în bani.

Reese astfel din aceste date, că din totalul agriculturilor, numai 20% au cereale de vândut și prin faptul că recolta a fost mai bună de cât de obicei, ei pierd foarte puțin la scăderea prețului, fiindcă se recompensează la recoltă. Prețul pretutindenea este la fel. Nu este vorba de ceva specific numai pentru agricultorul român.

Privind deci din punct de vedere individual, scăderea prețului la cereale este primită cu satisfacție, atât de către

consumatorii, cât și de cea mai mare parte a producătorilor. Aplicarea măsurilor excepționale de a scădea taxele și a acorda împrumuturi eștine, vânzătorilor producătorilor mari și de cereale în detrimentul Statului, nu ar avea astfel nici un rezultat real atâr timp. cât prețul mondial este egal cu al nostru, Particularii nu doresc scumpirea, iar din punct de vedere public, deasemenea nu i profitabilă, dacă ea se sprijină pe ajutorul și în sarcina Statului.

Propășirea agriculturii noastre, pe lângă măsurile de oportunitate și vremelnice, bine acordate, mai depinde mult și de organizarea și temeinică de exportarea intensivă și rațională a fertilității pământului.

Înaltul Regent C. Sărățeanu și primul ministru I. Maniu la manevre

Înaltul Regent C. Sărățeanu și dl. Iuliu Maniu, primul ministru al țării au luat parte la încheierea manevrelor de toamnă, Înaltul Regent și Primul-ministru au primit defilarea trupelor în orașul Buzău.

Convenția Comercială Anglo-Română

Ca urmare a vizitei făcute în Anglia de Dl. Ministru V. Madgearu, legatului Engleză a și înaintat României un proiect de convenție comercială.

Acest proiect a fost predat Ministerului de Industrie și comerț pentru studiere.

Faptul însuși, comentează în de ajuns nu numai importanța vizitei, ci și succesul realizat, de Dl. Ministru V. Madgearu în străinătate.

Teatrale.

Pentru 15 Noembrie a. c. se anunță senzaționala piesă americană în 3 acte „Mary Dugan este vihovată?“ în rolul principal cu Dna Așepsina Maery Eftimie. Această piesă a produs în toate centrele culturale unde s'a jucat senzație necunoscută. Publicul a cerut să se suprimă pauzele între acte. Nervii se acordă până la plesnire. Și cu toate acestea piesa este de o rară valoare culturală. Românii din Arad și județ nu vor scăpa ocazia să vadă această admirabilă piesă și să admire pe interpreta sa principală, care este Dna Maery.

La 27 Noembrie se va juca în teatrul orașenesc comedia în 4 acte „Topaze“ în rolul principal dl. V. Maximilian.

mare. Pentru aceasta s'au și îngrijit ca în registrele băncilor toate aceste pretențiuni dubioase, să figureze ca nelichidate și prin urmare tot mai formau o activă.

După aceasta activă fictivă la fiecare semestru socoteau câte 30—36% dobândă, pe care banca niciodată nu a încasat-o, dar la fiecare încheiere de semestru au adaogat o la capitalul împrumutat, arătând astfel totdeauna profit.

În modul acesta banca pe hârtie a putut arăta profite mari, iar direcțiunea comă a și încasat în urma acestor profite fictive, tantieme fabuloase în fața acționarilor și deponenților, cari au depus la banca banii economisiți în atâtea jefțe. Arătarea profitului a mai avut și jidarul de a atrage depunerii noi, cari banii în mare parte au intrat tot în buzanarul adăne al direcțiunii. În formă de tantieme, jetoane, cheltueli de voiajuri etc.

Daș aceasta n'a putut merge până înaintea și inevitabil „cracă“ a și armat, căci în momentul când n'au mai

venit deponenți cu depuneri noi, banca n'a mai fost în stare să satisfacă obligamentelor sale. Ca să ascundă dezastrul, a început să cerșească dela toată lumea (Banca Națională, Guvern etc.) ajutoare, ca să scape din situația precară în care a ajuns cum o spunea: „fără vina sa în urma condițiilor neprielnice“.

Este o îndrăzneală mare din partea direcțiunii să afirme, că au ajuns în pragul falimentului datorită numai condițiilor nefavorabile, când știut este, că așa o bancă a avut la dispoziția sa; a) capitalul mare al acționarilor, b) sute de milioane depuneri și c) credit ieftin dela Banca Națională, iar dela debitorii săi banca lua 30—36% câștig. Ori cine poate vedea, că aceste nu sunt de fel „condițiuni nefavorabile“, ba chiar din contra un adevărat eldorad pentru bănci. Și totuși în epoca cea mai prielnică pentru plasarea capitalurilor, asistăm la cele mai multe falimente bancare, care au fost în adevărat dezastru pentru acele fințuri unde

existau astfel de bănci, căci după ce au exploatat și ruinat pe debitori cu camete mari au adus la sapă de lemn și pe deponenți precum și pe acționarii lor. Iară dacă examinăm cauzele acestui dezastru ajungem la convingerea, că băncile ar fi putut evita toate aceste triste întâmplări, dacă ar fi aplicat cu stăruință principiile fondatorilor și și ar fi implinit conștiincios rolul de „bănci țărănești“.

Cel mai frumos exemplu ni l dă în privința aceasta banca ALBINA, care și în ziua de azi a rămas credincioasă activității și principiilor sale din trecut, căci multele filiale ce le are în tot cu prinsul Ardealului și Banatului, servesc în primul rând interesele țărănilor noștri, stându-le totdeauna la dispoziție. Pe când celelalte bănci românești, cari și au parșit totuși din trecut, au ajuns o parte în faliment, iar altele se găsec în stare de asfărire, ori luptă din greu pentru existența lor.

Pământurile acestor bănci au devenit cimitar toată încrederea publicului, din

care cauză se și consideră în stare de război cu băncile noastre. Vina acestei atmosfere o poartă numai conducătorii fără suflet ai băncilor rău administrate ruinând atâtea gospodării înfloritoare și existențe chistite. Dăli se împuie în mod imperios fiecărei bănci, să și revizuiască programul și să revină la o activitate demnă de trecutului lor, căci altfel nu mai au nici un drept de existență în mijlocul nostru. Iară pentru ajutorarea elementelor românești precum și pentru redobândirea crederii față de băncile noastre a fi de dorit, ca banca ALBINA, — care dispune de mari capitaluri, — să înființeze sucursale în toate centrele mai importante, care să în adăvărare îndrumătoare economică de țărănimii noastre, căci pentru împlinirea acestei misiuni o predestinează și glorioul său trecut. Este deci datorința intelectualilor noștri, că să se gândească la aceasta și să vină cât mai curând în ajutorul băncilor noastre, ca aceștia să numai ajungă în ghiarele băncilor străine.

Criza de guvern din Franța

În urma votului de neîncredere a parlamentului francez, dl Briand și a depus demisia în mâinile dlui Domergueue președintele republicii. Acesta a încredințat cu formarea noului guvern pe dl Daladier, care a început tratative, în acest scop, cu diferitele formațiuni politice, tratative cari n'au dus la rezultat pozitiv. Din această cauză dl Daladier și-a depus mandatul. Noul înărcinat cu formarea guvernului este senatorul Clementel,

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Bugetul pe anul 1930

D. V. Madgearu preluând interimatul ministerului de finanțe în urma plecării dlui Popovici, a început consfăturile cu secretarii generali ai diferitelor ministere în vederea întocmirii bugetului pe anul 1930. Dsa intenționează să întocmească un buget real și echilibrat.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Nr. 2595—1929.

Publicațiune.

Primăria comunei Pecica aduce la cunoștință generală, că licitația din 24 Octombrie 1929 rămânând fără rezultat se va ține din nou licitație publică la primărie în ziua de 12 Noiembrie ora 9 a. m. pentru cumpărarea unui cal de lipsă la cărușia comunală.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu Art. 72—83 din L. C. P. Pecica, la 24 Octombrie 1929.

Primăria.

România.

Portărelul de pe lângă judecătoria rurală Radna Șiria
No. g 3682/1929

Publicațiune de Licitație

No. 645 port.

Se publică spre cunoștință generală, că în ziua de 11 Noiembrie 1929, începând la orele 11.30. dim. se va vinde prin licitație publică la fața locului în comuna Covășinți averea următorului: compusă din următoarele: Una locomobilă și Una batoză evaluate în preț de lei 35.000.

Acestă avere se vinde pentru despăgubire creditorului Schwarz Arcadie repr. prin avocatul Dr. Simion Damian

Cel mai frumos vopsește și curăță firma **Hoszpodar,** atelier aranjat cu mașini cu putere motorică, A R A D, strada Stroescu No. 13. —

din Arad de suma de 3500 Lei capital cu 12% interese pe an, plus spesele ocazionale cu execuția ce are a primi pe baza deciziei No. 22.975/1928 a judecătoria Mixte Arad.

Radna la 21 Oct. 1929

C Antonescu
portărel.

ROMÂNIA.

Comitetul școlar județean Arad.
No. 2396—1929.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 30 Decembrie 1929 orele 10 a. m. se va ține licitație publică în localul Prefecturii județului Arad și la primăria comunei Sânmartin, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de transformare și adeptarea, precum și construirea 2 sale de învățământ la școala primăria din comuna Sânmartin, în baza devizului întocmit de Serviciul tehnic județean al județului Arad.

Spesele pentru lucrările susmenționate sunt 650.000.— Lei.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu legea contabilității publice și cu oferte închise și sigilate, pe cari concurenții le vor înainta Comitetului școlar județean sau Primăriei comunale din Sânmartin în ziua licitației, ora 10 adevă la începerea licitației.

Amatorii odată cu oferte, încă separat (nu în plic) vor prezenta recipisa asupra garanției provizorie depusă la Administrația financiară din Arad. Că garanția provizorie se va depună 6% a sumei oferite, însă numai în numărul sau efecte de stat.

Amatorii vor dovedi cu acte justificative, că îndeplinesc condițiile legale pentru de a putea lua parte la întreprindere de lucrări publice.

Devizele, condițiile și planurile relative la aceste lucrări se pot vedea în biroul Comitetului școlar județean, la Prefectura județului Arad, camera Nr. 43, și la Primăria comunei Sânmartin.

Președinte Prefect (Dr. Lazar (ss)) Secretar v. Spătariu (ss)

la No. 2776—1929.

Serviciul Tehnic al Județului Arad.

Publicație de licitație

Se publica licitațiunea publica în

ziua de 15 Noiembrie 1929 la ora 11 în localul Prefecturii Județului Arad.

1) pentru aprovizionarea și transportul cu căruța a pietrei sparte din cariera pe șos. jud. Măscă Silinda-Buteni klm. 0—2 în valoarea sumei de Lei 18,000.—

2) Pentru ciuruirea petrișului din părau Bârșă și râul Crișul Alb împreună cu căruța pe șos. jud. Măscă-Silinda-Buteni klm. 22—38 în valoarea sumei de Lei 94,450.—

Condițiunea de licitație și proiectul se pot vedea zilnic la Serv. Tehnic al Județului între oarele oficioase.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72—83 din legea Contabilității publice în localul Prefecturii Județului Arad.

Arad, la 28 Oct. 1929.

Serviciul Tehnic al Jud. Arad

No. 1971—1929. Primăria com. Ineu

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 9 Decembrie a. c. la ora 10 a. m. se va ține licitație publică pentru cărușitul comunal pe anul 1930.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile Legii Contabilității Publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea în timpul orelor oficioase în biroul notarial.

Ineu, la 25 Octombrie 1929.

Hrimăria

No. 1972—1929, Primăria com. Ineu

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 9 Decembrie a. c. ora 11 a. m. se va da în arendă prin licitație publică dreptul de vamă a târgurilor anuale precum și a piațurilor săptămânale.

Licitatiunea se va ține în condițiunile dispozițiunilor Art. 72—83 din Legea contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în oarele oficioase în biroul notarial.

Ineu la 25 Octombrie 1929,

Primăria.

Publicațiune.

Cercul de Recrutare Arad aduce la cunoștința tuturor gradelor inferioare din rezerva și miliții, ca dela 2 Noiembrie 1929 până la 16 XII. 1929 se face viza livretelor la Prefectura Poliției Arad între orele 8—12 și 14—18.

Instrucțiunile de detaliu se văd în publicațiunile afișate în oraș și la diferitele autorități.

Acei care nu se vor prezenta la viza vor fi dați ca nesupuși și li se vor aplica sancțiunile art. 22^a bis din Codul Justiției Militare.

Comand. Cercului de Recrutare Arad
Colonel, H. Caugui

Șef. Biur. II. Mob. și

Rechiziția

Lt, Colonel, Schneider

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

— Lăptăria agricultorilor din Arad, str. Andrei Mureșianu No. 7—9, telefon No. 459, oferă Onor. public consumator laptele pasteurizat și cel nesmântănit cum și delicioasele derivate preparate de experți în uzinele lăptăriei

Diracțiunea

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Roata volnicilor va fi centrul de forță al națiunii! Toți tinerii clasafii să se grăbească a se înscrie!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

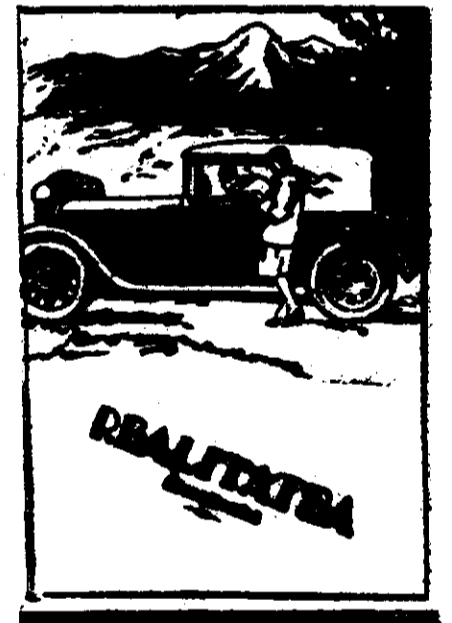
Dau lecții de limba italiană. Profesor A se adresa la administrația ziarului.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Escursiunile

cu automobilul sunt minunate. Dar vai, une-ori survine căie o pană.

Treaca trece repede, cufunda!

REALITATE

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Redactor responsabil:
I. ARDELEAN

Citiți și răspândiți
Românul

Doamnelor! Corsete pentru pânțec și săni, șireturi de gumă, corsete pt. pânțec IRMA PILCZ, di'ormate, peptare în mare asortiment și cu prețuri ieftine se pot căpăta la Arad Str. Eminescu 14. — Voiajori nu am

CINEMA CENTRAL

Strada Rusu-Sirianu

Duminică 3 Noemv. a. c.

Mimi Bellamy

În rolul principal: Lillian Rich și John Stuart

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.

Cinema ELIT

din pădurița orașului

Duminică 3 Noemv. a. c.

MALEC IN NOAPTEA NUNȚI

În rolul principal: Buster Keaton și Dorothy Sebastian

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.